

KOMITET OCHRONY PRZYRODY POLSKIEJ AKADEMII NAUK
COMMITTEE FOR NATURE CONSERVATION, POLISH ACADEMY OF SCIENCES

Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk

ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków; Tel. (+48)(12)424-17-00, Fax. (+48)(12)421-97-90

e-mail: z.mirek@botany.pl & a.nikel@botany.pl

APEL KOMITETU OCHRONY PRZYRODY POLSKIEJ AKADEMII NAUK W SPRAWIE OCHRONY ŚCISLEJ I
CZĘŚCIOWEJ W KONTEKŚCIE TWORZENIA PLANÓW OCHRONY PARKÓW NARODOWYCH

Szanowny Pan Marcin Korolec

Minister Środowiska

Szanowny Panie Ministrze,

Plany ochrony, w szczególności parków narodowych i rezerwatów oraz obszarów Natura 2000 czy parków krajobrazowych, stanowią niezmiernie ważny z punktu widzenia praktyki ochrony przyrody, dokument prawa lokalnego. Wiele z tych obszarów do dziś nie posiada zatwierdzonych planów tego typu, a ostatnie kilkunastolecie z różnych powodów nie sprzyjało ich uchwalaniu i wcielaniu w życie. Program i sieć Natura 2000, będące elementem szerszego zamysłu ogólnoeuropejskiego, w pewien sposób „wymusiły” tworzenie dokumentów, o których mowa. Zarówno zaawansowana dziś wiedza ekologiczna jak i dobre najczęściej poznanie lokalnej bioróżnorodności, jej uwarunkowań i dynamiki, stanowią wystarczającą podstawę do tworzenia nowoczesnych i skutecznych planów ochrony. Niestety, pewne przyzwyczajenia, uprzedzenia, a niekiedy trwające wiele lat złe praktyki oraz funkcjonująca ideologia ochrony przyrody uniemożliwiają niekiedy wprowadzenie właściwych rozwiązań opartych na wiedzy i faktycznych potrzebach. Jednym z przykładów niedobrej praktyki jest poważne ograniczenie ścisłej (biernej) formy ochrony przyrody i zastępowanie jej ochroną częściową (aktywną) nawet tam, gdzie ochrona ścisła stanowi najlepsze z możliwych rozwiązań. Obserwujemy takie działania bardzo często i na dużą skalę w odniesieniu do ekosystemów leśnych. Prowadzi to w sposób nieunikniony do obniżenia bioróżnorodności ekosystemów poddanych takim praktykom (stałej ingerencji w ramach ochrony częściowej) oraz uniemożliwia śledzenie procesów naturalnych, dla badania których parki narodowe czy rezerваты były powoływane. Zamiast realizacji ochrony biernej (ścisłej) obserwujemy na coraz większą skalę ingerencję w przyrodę ze strony służb parków czy to pod pretekstem „ochrony przed szkodnikami” czy tzw. przebudowy drzewostanów.

Dziś często z tego właśnie powodu brakuje nam wiedzy na temat przebiegu i dynamiki procesów sukcesji zarówno pierwotnej jak i wtórnej, w tym wiedzy na temat spontanicznej regeneracji lasów na gruntach porolnych czy drzewostanów przekształconych; brak także wystarczającej wiedzy na temat

naturalnej dynamiki niektórych typów lasów. Co gorsza, „aktywną” ochronę stosuje się także w odniesieniu do takich układów leśnych, w których ten typ ingerencji nie tylko że nie jest konieczny, ale jest, z punktu widzenia ochrony bioróżnorodności, wręcz szkodliwy. Sytuacja taka ma miejsce w wielu parkach narodowych zarówno na niżu jak i w górach. Wyrazem naszego ogromnego zaniepokojenia jest fakt, że w nowo powstających dokumentach, jakimi są plany ochrony, ta wyjątkowo niekorzystna praktyka jest utrwalana na najbliższe 20-lecie. Pojawiając się w dokumentach prawa miejscowego, niewłaściwe zapisy petryfikują obecną złą sytuację.

Biorąc pod uwagę fakt, że działania takie stanowią jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla skutecznej ochrony bioróżnorodności na nadchodzące lata, zwracamy się do Pana Ministra o podjęcie niezbędnych kroków i interwencji uczulających wszystkie strony odpowiedzialne za przygotowanie planów ochrony, a także planów rocznych, o jak najszybszą zmianę podejścia do przedmiotowej sprawy. Zwracamy się równocześnie z prośbą o wzmocnienie naszego apelu czy to przez odpowiednie oficjalnie wyrażone stanowisko czy też inne własne działania w rzeczonyj sprawie.

Kraków, dnia 15.02.2012 r.

W imieniu Komitetu

prof. dr hab. Zbigniew Mirek

Przewodniczący Komitetu Ochrony Przyrody PAN

Pismo o podobnej treści skierowano także do:

Przewodniczącego Państwowej Rady Ochrony Przyrody

Przewodniczącego Państwowej Rady Ochrony Środowiska

Dyrektorów parków narodowych

Przewodniczących Rad Naukowych parków narodowych